

4.14-skvadronen

MELDING NR 6 – 2013 (Torsdag 31.oktober 2013)

Mot ny rekord i antall 4.14-fellelser

Antallet behandlede 4.14-klager så langt i år oppe i 42. Av disse har 25 endt med fellelse eller kritikk, og det går dermed mot rekordår i antall fellelser. Ser vi på samme periode i 2012, så var antallet behandlede saker 40. Av disse hadde 22 resultert i fellelse eller kritikk. Rekordåret så langt er 2011 – da avga PFU 26 uttalelser med fellelser etter punkt 4.14.

Siste PFU: Fem 4.14-klager - fire fellelser

Nordlys, Fjell-Ljom, Sandefjords Blad og Transportmagasinet ble felt, mens nettstedet ilaks.no gikk fri i de til sammen fem klagesakene med 4.14-spørsmål som Pressens Faglige Utvalg hadde til behandling i sitt møte denne uken.

Nordlys: Strid om eldreflytting

Pressens faglige utvalg uttaler:

Klagen gjelder flere oppslag i Nordlys om at et felt med eldreboliger skal rives, og at de eldre dermed må flytte. Et eldre par er intervjuet i flere av reportasjene, og det står blant annet at de tvinges til å flytte seks mil, ut av byen. Dette blir siden korrigert og fulgt opp, og ansvarlig byråd avviser i senere dekning at noen skal flyttes ut av byen mot sin vilje.

Klager er ansvarlig byråd i Tromsø kommune. Han viser til at avisen har gjentatt feilen om at beboerne skal tvinges til å flytte ut av byen, selv etter at han flere ganger har påpekt at dette er feil - overfor avisen, og i avisens spalter. Han reagerer på manglende anledning til samtidig imøtegåelse, eventuelt tilsvar.

Nordlys avviser at den samtidige imøtegåelsesretten var utløst i den første påklagede videoreportasjen, og viser til at klager fikk slippe til med kommentarer påfølgende dag. Avisen vedgår at det samtidig ble publisert konstaterende titler og formuleringer som den ikke hadde tilstrekkelig belegg for, men viser til at dette er beklaget i ettertid. Det vises også til at avisen har strukket seg langt for å komme klager i møte, med tanke på en minnelig løsning.

Pressens Faglige Utvalg vil innledningsvis berømme redaksjonen for forsøket på å oppnå en minnelig løsning i saken. Men utvalget vil samtidig påpeke at det alltid vil være klager som avgjør om den foreslåtte løsning anses tilstrekkelig.

Når det gjelder den påklagede videoreportasjen, mener utvalget Nordlys her med fordel kunne brakt klagers kommentarer samtidig, men mener dette ikke kan sies å være påkrevd, all den tid det ikke ble brakt konstaterende opplysninger. Det vises her til redaksjoners rett til å velge vinkling, og utvalget merker seg også at redaksjonen etter hvert tok inn en kort kommentar fra byråden under tittelen. Slik utvalget ser det, burde klager derimot fått imøtegå omtalen av det foreløpige tilbudet til beboerne i artikkelen på papir. Utvalget vil som tidligere minne om at den samtidige imøtegåelsen (punkt 4.14) også er viktig for å hindre at faktiske feil kommer på trykk.

Utvalget mener også, i likhet med både klager og innklaget, at tittelen som konstaterte tvangsflytting seks mil for det omtalte paret, gikk for langt. Det vises til Vær Varsom-plakatens punkt 4.4, der det blant annet heter: «Sørg for at overskrifter (...) ikke går lenger enn det er dekning for i stoffet.»

Utvalget merker seg videre at Nordlys har forsøkt å rette og beklage sine feil, noe som er i tråd med Vær Varsom-plakatens punkt 4.13. Her heter det imidlertid: «Feilaktige opplysninger skal rettes og eventuelt beklages snarest mulig.» Ettersom klager gjorde avisen oppmerksom på sine innvendinger umiddelbart etter den første publiseringen, og deretter i løpende kontakt med redaksjonen, kan ikke utvalget se at en beklagelse drøyt to måneder senere skulle veie opp for det opprinnelige overtrampet.

Nordlys har brutt god presseskikk.

(PFU-sak 2013-200)

Fjell-Ljom: Kommunen fikk ikke imøtegå

Pressens Faglige Utvalg uttaler:

Klagen gjelder en nyhetsartikkel i Fjell-Ljom om en hytteeier som er misfornøyd med kommunens langdryge og kostbare håndtering av hans hytteprosjekt. Hytteeieren mener kommunen ikke trenger en «eneveldig kulturminnediktator», og han frykter også at de med kontakter og kontanter, i motsetning til de uten nettverk og penger, får gjøre som de vil.

Klager er teknisk etat i Røros kommune, som reagerer på at de ikke har fått uttale seg i artikkelen. De mener byggesaken dermed fremstår ensidig, og at avisen har hengt ut Røros kommune ved kulturminneforvalter.

Avisen avviser at artikkelen inneholder sterke beskyldninger som utløser retten til samtidig imøtegåelse. Den viser til at rådmannen ikke var tilgjengelig for kommentar, men at kommunen har fått god anledning til tilsvarende i etterkant. Avisen anser den påklagede artikkelen som del av en kritikk i en løpende meningsutveksling, og ikke som noe personangrep.

Pressens Faglige Utvalg mener Fjell-Ljom var i sin fulle rett til å sette et kritisk søkelys på kommunens informasjonsarbeid i byggesaker, og å bringe eksempler som belyser dette.

Videre vil utvalget påpeke at parter i en løpende meningsutveksling må tåle krasse meningsyttringer, og en kommunal etat eller en kommunalt ansatt som forvalter betydelig makt i et lokalsamfunn må tåle særlig mye, hva angår faglig kritikk. Utvalget fastslår at klager fikk svært god anledning til tilsvarende, og at dette kom på trykk så snart som mulig.

Når det er sagt, mener utvalget den påklagede artikkelen også inneholder sterke påstander som kommunen burde fått anledning til samtidig å imøtegå, jfr. Vær Varsom-plakatens punkt 4.14. Det vises her både til saksfremstillingen, som gjennomgående setter kommunen i et

dårlig lys, og særlig til påstanden om forskjellsbehandling. Til tross for at det her tas et visst forbehold, mener utvalget påstanden fremstår som sterk og faktisk.

Utvalget merker seg at avisen i arbeidet med en lignende artikkel hadde fått beskjed om å kontakte rådmannen for kommentarer, og at vedkommende denne gangen ikke var tilgjengelig. Slik utvalget ser det burde avisen imidlertid på ny søkt å innhente imøtegåelse.

Fjell-Ljom har brutt god presseskikk.

(PFU-sak 2013-170)

Imøtegælsesrett til tross for anonymitet

Pressens faglige utvalg uttaler:

Klagen gjelder en artikkel i Sandefjords Blad (nett og papir) der kommuneadvokaten i Sandefjord uttaler at han ser det som en fordel om et varslet søksmål mot kommunen fra en søskenflokk, blir en realitet. Søksmålet dreier seg om kommunens håndtering av søsknenes barnevernsak. Kommuneadvokaten sier saken er skjevt fremstilt i media, og viser til konkret informasjon i saken om at barna ikke ønsket å tas ut av hjemmet.

Klagerne er søsknene, som viser til at avisen gjengir taushetsbelagt informasjon fra kommuneadvokaten, til tross for at de ikke har opphevet taushetsplikten. Klagerne mener avisen har brutt Vær Varsom-plakatens krav til saklighet og omtanke (4.1). Videre reagerer de over manglende anledning til samtidig imøtegåelse og tilsvar til saken (4.14, 4.15). Klagerne viser til at deres onkel tok kontakt med avisen da den påklagede nettartikkelen ble publisert, og et møte ble avtalt mellom ham og redaksjonsledelsen påfølgende dag. Da onkelen så artikkelen på trykk i papiravisen, trakk han seg fra møtet.

Sandefjords Blad avviser klagen, og viser til at artikkelen var basert på aktuell medieomtale i NRK. Avisen vedgår at den ikke kontaktet klagerne forut for publisering, men mener den ikke hadde mulighet til å få kontakt med familien, etter at onkelen avbrøt kontakten dem i mellom. Heller ikke klagernes advokat ønsket da å kommentere saken. Det vises ellers til at avisen anser kommunen som den angrepne part i dekingen, og til at ingen av klagerne har kontaktet avisen i ettertid for tilsvar.

Pressens Faglige Utvalg vil, som tidligere, påpeke at det ikke er utvalgets oppgave å ta stilling til publiseringens juridiske sider; det er de presseetiske aspektene ved saken utvalget skal vurdere (jf. sak 085/08). At opplysninger er taushetsbelagte i én instans, betyr ikke nødvendigvis at det medfører et brudd på god presseskikk å publisere disse. Det er innholdet i opplysningene, og hvordan de blir brukt som er avgjørende for utvalget.

Slik utvalget ser det, måtte avisen ha anledning til å bringe kommuneadvokatens utsagn om hvorfor han ser det som en fordel med rettssak. Utvalget mener imidlertid avisen måtte forstå at dette er en betent sak, og at den detaljerte gjengivelsen av hva klagerne som barn skal ha sagt om sin situasjon, trolig ville oppleves som en belastning for dem. Gjengivelsen var, etter utvalgets mening, unødig og lite omtensksom. Det vises til Vær Varsom-plakatens punkt 4.1, der det heter: «Legg vekt på saklighet og omtanke i innhold og presentasjon.»

Videre mener utvalget at artikkelen bringer sterke, faktiske beskyldninger fra kommuneadvokaten mot klagerne. Dermed skulle avisen kontaktet klagerne eller deres advokat før publisering for å tilby samtidig imøtegåelse, slik det kreves i Vær Varsom-plakatens punkt 4.14.

Sandefjords Blad har brutt god presseskikk.

(PFU-sak 2013-236)

Transportmagasinet burde bremset

Pressens faglige utvalg uttaler:

Klagen gjelder en artikkel i TransportMagasinet (papir og nett) som retter et kritisk søkelys mot det som omtales som dårlig bremsetilspasning mellom bil og henger. Det anføres i artikkelen at dette er et problem myndighetene ikke vil innrømme, og at det er personer sentralt plassert hos myndighetene som stopper mulighetene for å modernisere bremsetestene. Det spekuleres i om det er økonomiske årsaker som ligger bak at man ikke vil innføre de nye testmetodene.

Klager er Statens vegvesen Vegdirektoratet. Det vises til at Vegdirektoratet er det eneste myndighetsorganet som godkjenner bremsetester i Norge, og klager reagerer på at TransportMagasinet ikke har gitt noen i direktoratet anledning til å imøtegå kritikken. Det er ifølge klager et begrenset fagmiljø i Vegdirektoratet som har jobbet med vurdering av bremsetesten, og anklagene treffer derfor de ansatte særlig hardt.

TransportMagasinet avviser klagen og mener beskyldningene ikke er av en slik art at den samtidige imøtegåelsesretten er utløst. Det vises til at det kritiske søkelyset først og fremst er rettet mot kjøretøyprodusentene. Når det gjelder de påklagede uttalelsene, skriver magasinet at disse ikke er rettet mot navngitte personer, men mot statlige institusjoner. Magasinet viser også til at hadde Statens vegvesen tatt kontakt og bedt om å få komme med et tilsvarende svar, så hadde de selvsagt fått mulighet til det.

Pressens Faglige Utvalg mener TransportMagasinet var i sin fulle rett til å sette et kritisk søkelys på bremsetilpasning og bremsetester og myndighetenes håndtering av dette. Utvalget konstaterer at heller ikke klager er uenig i dette. Uenigheten gjelder imidlertid retten til samtidig imøtegåelse, jmf. Vær Varsom-plakatens punkt 4.14: «De som utsettes for sterke beskyldninger skal så vidt mulig ha adgang til samtidig imøtegåelse av faktiske opplysninger.»

Utvalget har tidligere, på prinsipielt grunnlag, slått fast at det ikke kan trekkes et skille mellom institusjoner/organisasjoner på den ene siden og navngitte enkeltpersoner på den andre når det gjelder retten til samtidig å kunne imøtegå sterke beskyldninger. Det betyr at Statens vegvesen Vegdirektoratet var den rette instans og utvalget mener også at anklagene som fremkom var alvorlige og at TransportMagasinet ikke skulle latt disse stå uimotsagt. Selv om utvalget er enig med innklagede i at Statens vegvesen kunne tatt kontakt med TransportMagasinet straks de var kjent med kritikken, og fått et tilsvarende svar på trykk, må det likevel konstateres brudd på Vær Varsom-plakatens punkt 4.14.

TransportMagasinet har brutt god presseskikk.

(PFU-sak 2013-168)

Har du tips, eksempler eller forslag?

NR-sekretariatet vil gjerne formidle eksempler på hvordan redaksjoner arbeider med å forebygge etiske brudd, og særlig når det gjelder 4.14, men også andre eksempler som tar sikte på å kvalitetssikre kildearbeidet. Brudd på punkt 3.2 om manglende kildebredde eller kildekritikk er det punkt i Vær Varsom-plakaten som hittil i år er grunnlag for flest fellelser etter 4.14. Svært ofte er brudd på det ene av disse, også et brudd på den andre. Send tips, eksempler eller forslag til post@nored.no

Generalsekretær Arne Jensen	90 77 87 47	arne.jensen@nored.no
Ass. generalsekretær Reidun K. Nybø	91 10 55 11	rkn@nored.no
Sekretær Monica Andersen	22 40 50 51	monica.andersen@nored.no